

Jona kallas av Gud att
förkunna Guds dom över
fiendestaden Nineve, men
istället för att lyda flyr han så
långt bort åt andra hållet som
möjligt. Men Gud är
barmhärtig och leder både
Jona och Nineve till
omvändelse.

Jona

Den ofrivillige missionären

Christian Mølks
Bibelkommentarer

Christian Mólks Bibelkommentarer

Christian Mólks Bibelkommentarer

Innehåll

Jona 1.....	3
(1:1–16) – Jonas kallelse och flykt	3
Jona 2.....	18
(2:1–11) – Jonas bön och räddning	18
Jona 3.....	25
(3:1–10) – Jona i Nineve	25
Jona 4.....	38
(4:1–11) – Jonas otålighet och Herrens svar	38

Christian Mólks Bibelkommentarer

Jona 1

(1:1-16) – Jonas kallelse och flykt

¹HERRENS ord kom till Jona, Amittajs son. Han sade: ²”Stig upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika mot den, ty deras ondska har kommit upp inför mitt ansikte.” ³Men Jona steg upp för att fly till Tarsis, bort från HERRENS ansikte. Och han for ner till Jafo och fann där ett skepp som skulle gå till Tarsis. Han betalade för resan och steg sedan ombord för att fara med dem till Tarsis, bort från HERRENS ansikte. ⁴Men HERREN sände en stark vind ut över havet, och en våldsamt storm uppstod och skeppet var nära att krossas. ⁵Sjömännen blev förskräckta och ropade var och en till sin gud, och de vräkte lasten överbord för att lätta skeppet. Men Jona hade gått ner i det inre av skeppet och låg där i djup sömn. ⁶Då gick skeppets kapten till honom och sade: ”Hur kan du sova nu? Stig upp och ropa till din gud. Kanske skall den guden tänka på oss, så att vi inte förgås.” ⁷De sade till varandra: ”Låt oss kasta lott, så att vi får veta vem som har dragit denna olycka över oss.” Och när de kastade lott, föll lotten på Jona. ⁸Då sade de till honom: ”Säg oss för vems skull denna olycka har kommit över oss. Vad är ditt ärende och varifrån kommer du? Från vilket land är du och vilket folk tillhör du?” ⁹Han svarade dem: ”Jag är hebré, och jag fruktar HERREN, himmelens Gud, som har gjort havet och det torra.” ¹⁰Då greps männen av stor förskräckelse och sade till honom: ”Vad är det du har gjort!” Av det han berättade fick männen veta att han flydde bort från HERRENS ansikte. ¹¹Havet stormade mer och mer, och de sade till

Christian Mólks Bibelkommentarer

honom: "Vad skall vi göra med dig, så att havet blir lugnt?"

¹²Då svarade han dem: "Tag och kasta mig i havet, så skall havet bli lugnt. Jag vet att det är för min skull som denna starka storm har kommit över er." ¹³Männen rodde för att komma tillbaka till land, men de kunde inte, ty stormen rasade allt värre. ¹⁴Då ropade de till HERREN och sade: "HERRE, låt oss inte gå under för den där mannens skull och låt inte oskyldigt blod komma över oss, för du, HERRE, har handlat efter din vilja." ¹⁵Sedan tog de Jona och kastade honom i havet. Då lade sig havets raseri. ¹⁶Och männen greps av stor fruktan för HERREN, och de offrade slaktoffer åt HERREN och avlade löften.

1. ¹HERRENS ord kom till Jona, Amittajs son.

- a. Jona, Amittajs son, var en profet (samtida med profeten Amos) i nordriket Israel (2 Kung 14:25) under Jerobeam II:s tid (793-753 f.Kr.).
 - i. Namnet "Jona" betyder "duva" och det känns inte helt långsökt att tänka att Gud sänder Jona som en "fredsduva" till de krigiska assyrierna i Nineve i syfte att försöka förhindra den dom Gud snart kommer att verkställa om folket inte omvänder sig.
 - ii. Namnet "Amittaj" betyder "sanning" eller "sanningssägare" och är väl ett ytterst lämpligt namn på en domsprofet.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- b.** Uttrycket "Herrens ord kom till Jona" visar oss att Gud kallade Jona till att vara en "profet". Det svenska ordet "profet" är "nabi" på hebreiska och betyder ursprungligen en "talesman".
- i. Det fanns ingen i Nineve som kunde höra Guds röst och därför skickas Jona till Nineve för att föra Guds talan där.
 - ii. Ett exempel på en tidig "nabi" är Aron, som var Moses nabi när han förde Moses talan inför Farao (2 Mose 7:1).
 - iii. En profet är en medlare mellan Gud och Guds folk.
 1. En Guds profet för Guds talan inför sitt folk (Jer 26:16-18).
 2. En profet kan även föra folkets talan inför Gud (Amos 7:2-3).
 - iv. Att höra Guds röst och att få förmedla Guds ord är enligt Paulus en gåva från Gud som vi ska eftersträva eftersom den bygger upp församlingen (1 Kor 14:1-5).

Christian Mólks Bibelkommentarer

- c. Under tiden som Jona verkade som profet i Israel så blomstrade landet, växte till ytan och var väldigt rikt. Även om kung Jerobeam II gjorde det som var *"ont i Herrens ögon"* så fick Jona i uppdrag att profetera att Jerobeam skulle vinna tillbaka *"Israels område från det ställe där vägen går till Hamat ända till Hedmarkshavet"* och att Gud beskyddar Israel och ger dem framgång eftersom han lovat att Israels namn inte ska bli *"utplånat från jorden"*. Jerobeam återerövrade stora landområden och tog dessutom Damaskus åt Israel (2 Kung 14:23-29).

- i. Samtidigt kan vi se att den samtida profeten Amos fördömde Israels sociala orättvisor i och med den rikedom som fanns i landet och profeten Hosea fördömde Israels *"andliga otrohet"* och avgudadyrkan.
 1. Vi ser alltså att Herren välsignade Israel trots att de varken älskade Gud eller sin medmänniska nämnvärt. Framgång beror alltså inte alltid på att allting står rätt till. Gud välsignar inte automatiskt så fort som vi blir renläriga eller handlar rätt. Man kan med andra ord inte luta sig tillbaka och tro att allt står rätt till bara för att man upplever framgång och tillväxt.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- ii. Dock finns det ingenting i Bibeln som tyder på att Jona framförde någon kritik till kung Jerobeam II, tvärtom verkar han tro starkt på sitt lands framgång och inte alls benägen att hjälpa andra länder. Det kanske är därför som just han får i uppdrag att profetera över Nineve.

2. *”Stig upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika mot den, ty deras ondska har kommit upp inför mitt ansikte.”*

- a. Nineve är en väldigt gammal stad som cirka år 700 f.Kr. gjordes till Assyriens huvudstad av Assyriens kung Sanherib.
- b. Även om säkert många i Israel visste om att Gud är hela världens Gud, så var han ändå starkt kopplad till Israel på grund av löftena till patriarkerna Abraham, Isak och Jakob. De andra nationerna, inklusive assyrierna, hade sina egna gudar och det fanns inte direkt någon stark missionsiver hos israeliterna till att sprida tron på Gud till andra länder. Tvärtom finns det nästan en motvilja hos åtminstone Jona.
 - i. Genom hela Bibeln är det väldigt tydligt att även om Gud har ett speciellt förbund med just nationen Israel, så är Gud ändå alla nationers Gud

Christian Mólks Bibelkommentarer

och han bryr sig om hela världen. Det borde alltså inte förvåna Jona att Gud vill leda assyrierna rätt, trots att Nineve ligger så långt som 80 mil från Jonas hemstad, Gat-Hefer, lika långt som mellan Timrå och Kalmar.

ii. Hos den med Jona samtida profeten Amos kan vi läsa: *“Är ni inte i mina ögon som nubierna, ni Israels barn? säger HERREN. Förde jag inte Israel upp ur Egyptens land, filisteerna från Kaftor och arameerna från Kir?”* (Am 9:7)

iii. För Jona måste detta ha varit väldigt provocerande, han som hade i uppdrag att profetera välsignelse över Israel. Nu måste han alltså inse att Gud även bryr sig om Nineve.

c. Det som orsakade Guds kallelse att förkunna för assyrierna i Nineve var enligt Gud att *”deras ondska har kommit upp inför mitt ansikte”*. Bortsett från *”våld”* så nämner inte Jona exakt vad för slags ondska assyrierna höll på med, men i profeten Nahums bok finner vi att det handlade om onda planer mot Herren (Nah 1:11), plundring (Nah 3:1), prostitution och trolldom (Nah 3:4) och kommersiellt utnyttjande (Nah 3:16).

i. Ibland kan man få för sig att Gud bara är de kristnas Gud, men egentligen är han ju hela

Christian Mólks Bibelkommentarer

världens Gud. Gud är till och med Gud för dem som ännu inte böjt sig för honom, Gud ser även dem.

- ii. Här ser vi också att om en nation är tillräckligt ondskefull och våldsam så reagerar Gud till slut.
- iii. Jonas uppdrag blir att berätta för assyrierna att Gud kommer att döma dem för deras ondska om de inte omvänder sig.
- iv. Det är sällan Gud ger en dom i Gamla testamentet som direkt verkställs. Det ges i stort sett alltid tid och möjlighet till omvändelse när Gud ger en dom.

3. ³Men Jona steg upp för att fly till Tarsis, bort från HERRENS ansikte. Och han for ner till Jafo och fann där ett skepp som skulle gå till Tarsis. Han betalade för resan och steg sedan ombord för att fara med dem till Tarsis, bort från HERRENS ansikte.

- a.** Hamnstaden Jafo, dagens Jaffa strax utanför Tel Aviv, tillhörde inte Israel på Jonas tid. Anledningen till att Jona undviker en israelisk hamnstad är för att han vill så långt bort från Israels Gud som möjligt.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- b.** Varför flyr Jona så fort han får kallelsen?
- i. För det första så var assyriernas huvudstad Nineve en mycket farlig plats för Jona. Att bege sig dit och predika Guds dom och mana dem till omvändelse är som om en jude hade begett sig till Berlin under Andra Världskriget och förkunnat Guds dom om de inte omvänder sig.
 - ii. För det andra så ville inte Jona att assyrierna skulle omvända sig eftersom de då inte skulle få Guds straff över sig. Jona hade svårt att acceptera att Gud inte bara är Israels Gud utan hela världens Gud.
- c.** Varför flydde Jona just till Tarsis?
- i. Nineve låg 80 mil öster om Israel (dagens Irak) och Tarsis 400 mil väster om Israel (dagens Spanien). Nineve var den östligaste staden i det levantiska handelsområdet medan Tarsis var den västligaste. Med dåtidens skepp var Tarsis med andra ord så långt bort från både Israel och Nineve som möjligt.
 1. Jona försöker dels fly från Israel, den plats där Gud har kontroll, och Nineve, den plats dit Gud kallar honom. Men snart kommer dock Jona att bli varse att Gud har kontroll även utanför Israels gränser.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- d.** Gud har aldrig slutat kalla olika personer till små och stora uppdrag. Kanske har du fått en kallelse av Gud att göra något speciellt? Kanske har du ansträngt dig till det yttersta för att komma bort från det Gud har kallat dig till? Du kanske känner igen dig i att din flykt bara krånglade till allt och ställde till med problem? I så fall är det dags för dig att lyssna på Gud och göra det som han kallar dig till.

4. *⁴Men HERREN sände en stark vind ut över havet, och en våldsamt storm uppstod och skeppet var nära att krossas.*

- a.** Det var Gud själv som sände en våldsamt storm så att skeppet nästan krossades. Ibland är det lätt att se på Gud som en snäll jultomte som ger oss saker när vi ber om det, men i Jona bok ser vi att Gud även är en dömande Gud som inte drar sig för att starta en våldsamt storm i våra liv om vi inte gör som han säger.
- b.** Gud kan både lugna stormarna i våra liv och orsaka stormarna i våra liv. Gud är en person och det går inte att göra någon automatik av detta. Om vi vill veta varför våra liv är som de är så behöver vi söka Gud och be han visa det för oss.
- c.** Jonas olydnad höll på att leda även till andra människors elände.

Christian Mólks Bibelkommentarer

5. ⁵Sjömännen blev förskräckta och ropade var och en till sin gud, och de vräkte lasten överbord för att lätta skeppet. Men Jona hade gått ner i det inre av skeppet och låg där i djup sömn.

- a.** Tarsus var en fenicisk koloni och hamnstad och det är mycket troligt att dessa sjömän var fenicier, med andra ord erfarna och duktiga sjömän. Om dessa sjömän blev förskräckta så var det verkligen en allvarlig storm.

- b.** De allra flesta människor blir religiösa när de hamnar i någon form av livskris eller våldsam storm som man inte själv kan ta sig ur. Problemet är att dessa sjömän inte hade fått höra talas om Israels Gud och ropade därför förgäves, åtminstone tills Jona berättade om orsaken till stormen.
 - i. Det är därför det är så viktigt att sprida Guds ord så mycket som möjligt, för även om vederbörande inte är intresserad av att bli kristen just nu, så kommer de förhoppningsvis vända sig till Gud om de hamnar i en livskris.

 - ii. Den här versen blir också en påminnelse till oss att inte skjuta upp vår andliga utveckling på obestämd framtid. Vi vet aldrig när vi som bäst behöver Gud och därför gör vi bäst i att försöka lära känna honom redan här och nu.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- c. Hur kunde Jona sova så djupt mitt under en våldsam storm som skrämde slag på erfarna sjömän?
Förmodligen därför att stormen i hans inre var mycket värre än stormen utanför.

- d. Det är ironiskt att en hednisk kapten måste väcka en sovande Gudsman och mana honom till bön! Den här versen är en tydlig uppmaning till oss kristna, som ju har lärt känna Gud, att inte sova samtidigt som det finns mängder med människor runtomkring som ropar till Gud utan att veta vem han är.
 - i. Det finns människor överallt som längtar efter Gud, men om ingen av oss som har lärt känna Gud berättar om honom så får de väldigt svårt att finna honom.

- e. Hur vet man om man är en "sovande kristen"?
 - i. Jona sov på en plats där han trodde att ingen skulle störa honom. Kanske undviker du andra kristna i hopp om att ingen ska störa din andliga sömn?

 - ii. Jona sov medan de andra arbetade. Kanske håller du dig undan allt det arbete som andra kristna ägnar sig åt i kyrkan?

Christian Mólks Bibelkommentarer

- iii. Jona sov medan de andra bad. Kanske var det länge sen som du gick på något bönemöte?
- iv. Jona hade ingen aning om den våldsamma storm som rasade utanför. Kanske har din andliga sömn gjort att du inte längre ser all den nöd som finns runtomkring?

6. ⁷De sade till varandra: "Låt oss kasta lott, så att vi får veta vem som har dragit denna olycka över oss." Och när de kastade lott, föll lotten på Jona. ⁸Då sade de till honom: "Säg oss för vems skull denna olycka har kommit över oss. Vad är ditt ärende och varifrån kommer du? Från vilket land är du och vilket folk tillhör du?"

- a.** Av någon anledning så verkar dessa erfarna sjömän ha förstått att detta inte var någon vanlig storm så de kastade lott, en vanlig metod i dåtidens Mellanöstern, för att få reda på Guds vilja.
- b.** Gud talar ofta till oss på ett språk som vi kan förstå. Det är inte helt ovanligt att Gud exempelvis ger oss bilder med ett så simpelt och vanligt budskap så att vi inte tror att det verkligen är från Gud.

Christian Mólks Bibelkommentarer

7. ⁹Han svarade dem: "Jag är hebré, och jag fruktar HERREN, himmelens Gud, som har gjort havet och det torra."

- a.** Trots att Jona var på flykt från Gud så blir han till välsignelse för människor runtomkring. Gud kan använda till och med en olydig profet för att sprida budskapet om sig själv.
- b.** Jonas bekännelse låter mycket bra! Men hans liv rimmar inte direkt med hans ord. För varje kristen är det viktigt att göra så gott man kan för att leva upp till den tro man bekänner sig till. Åtminstone bör man inte göra precis tvärtom.

8. ¹⁰Då greps männen av stor förskräckelse och sade till honom: "Vad är det du har gjort!" Av det han berättade fick männen veta att han flydde bort från HERRENS ansikte.

- a.** Till och med hedniska sjömän förstår att om Gud säger åt någon att "gå och predika", så bör man lyda!
- b.** På samma sätt bör vi kristna tänka på att försöka sprida evangeliet om Jesus till folk runtomkring oss. Det vore olyckligt om våra vänner och bekanta efter många år får höra evangeliet från någon annan och

Christian Mólks Bibelkommentarer

sen frågar oss varför inte vi berättade de goda nyheterna?

9. ¹¹*Havet stormade mer och mer, och de sade till honom: "Vad skall vi göra med dig, så att havet blir lugnt?"* ¹²*Då svarade han dem: "Tag och kasta mig i havet, så skall havet bli lugnt. Jag vet att det är för min skull som denna starka storm har kommit över er."*

- a. Varför ville Jona att sjömännen skulle kasta honom överbord? Kanske för att han var bedrövad och ville ta livet av sig.
- b. Att veta Guds kallelse men kämpa emot är väldigt jobbigt och det är stor risk att man mår väldigt dåligt.

10. ¹³*Männen rodde för att komma tillbaka till land, men de kunde inte, ty stormen rasade allt värre.* ¹⁴*Då ropade de till HERREN och sade: "HERRE, låt oss inte gå under för den där mannens skull och låt inte oskyldigt blod komma över oss, för du, HERRE, har handlat efter din vilja."* ¹⁵*Sedan tog de Jona och kastade honom i havet. Då lade sig havets raseri.* ¹⁶*Och männen greps av stor fruktan för HERREN, och de offrade slaktoffer åt HERREN och avlade löften.*

Christian Mólks Bibelkommentarer

- a.** Nu när sjömännen insett att Jonas Gud är mäktig så vill de verkligen inte kasta Jona i havet och kanske riskera att göra Gud ännu mer arg, så de ror och kämpar som aldrig förr. Men till slut ser de ingen annan utväg och ber Israels Gud att inte bli arg.
- b.** Det finns en hel del likheter mellan Jona och Jesus. Exempelvis var ju både Jesus och Jona borta i tre dagar och tre nätter (Matt 12:40). Här ser vi dessutom en likhet mellan sjömännen och Pontius Pilatus, som båda sänder en Gudsman in i döden samtidigt som de inte vill ha oskyldigt blod på sina händer (Matt 27:24).
- c.** Efter att sjömännen sett att Gud lugnat stormen så grips de av stor fruktan för Herren. Det verkar som att denna händelse ledde till sjömannens frälsning.

 - i.** Normalt sett är vi människor väldigt benägna att lova Gud vad som helst *innan* han har hjälpt oss, bara han svarar på vår bön, men dessa sjömän avlade löften *efter* Gud hade hjälpt dem.

Christian Mólks Bibelkommentarer

Jona 2

(2:1-11) – Jonas bön och räddning

¹Men HERREN sände en stor fisk som slukade Jona, och han var i fiskens buk i tre dagar och tre nätter. ²Och Jona bad till HERREN, sin Gud, i fiskens buk. ³Han sade: "Jag ropade till HERREN i min nöd, och han svarade mig. Från dödsrikets buk ropade jag på hjälp, och du hörde min röst. ⁴Du kastade mig i djupet, mitt i havet, och strömmar omslöt mig, alla dina brottsjöar och vågor svepte över mig. ⁵Jag tänkte: Jag har drivits bort från dina ögon. Men jag skall åter få skåda ditt heliga tempel. ⁶Vatten omslöt mig ända upp till halsen, djupet omgav mig, sjögräs snärjde in mitt huvud. ⁷Till bergens grund sjönk jag ner, jordens bommar slöts för evigt bakom mig. Men du förde mig levande upp ur graven, HERRE, min Gud. ⁸Medan min själ tynade bort i mig tänkte jag på HERREN, och min bön kom till dig i ditt heliga tempel. ⁹De som håller sig till fåfängliga avgudar överger den nåd de fått. ¹⁰Med tacksägelse vill jag offra åt dig, vad jag har lovat vill jag infria. Frälsningen är hos HERREN!" ¹¹Och HERREN talade till fisken och den kastade upp Jona på torra land.

1. ¹Men HERREN sände en stor fisk som slukade Jona, och han var i fiskens buk i tre dagar och tre nätter.
 - a. Jesus säger i Matteus 12:40: "Ty liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så skall Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter."

Christian Mólks Bibelkommentarer

- i. Skillnaden mellan Jona och Jesus är dock att Jona hamnade där därför att han var olydig, men Jesus hamnade där därför att han var lydig ända in i döden.
 - ii. Frasen "tre dagar och tre nätter" var ett uttryck som inte nödvändigtvis behövde betyda exakt 3 hela dygn, utan kunde lika gärna betyda ett dygn plus delar av två andra dagar.
- b.** Vilken sorts fisk slukade Jona? Det finns framförallt två fiskar som är omnämnda för att ha slukat djur stora som människor som sen även har hittats levande i dess mage, och det är kaskelot och valhaj.
- i. Dock missförstår man den här Bibelboken om man försöker hitta naturliga förklaringar på alla detaljer. Poängen med Jonas bok är att Gud har makt över allt, inte bara Israel. Gud har makt över havet och fiskarna och om han vill så kan han utföra ett omöjligt mirakel, som t.ex. att låta Jona överleva mirakulöst i en fisks mage i tre dagar.
 1. Med andra ord; det finns alltså en liten vetenskaplig möjlighet till att detta skulle kunna ha hänt på ett naturligt sätt, men om man stirrar sig blind på detta så missar man poängen med att Gud har *makt* och kan göra det *övernaturliga*. Man gör alltså sig

Christian Mólks Bibelkommentarer

sjálv en bjórntjänst om man försöker förklara detta mirakel vetenskapligt.

2. ²Och Jona bad till HERREN, sin Gud, i fiskens buk.

- a. Vad händer när man blir kallad av Gud men inte vill göra Guds vilja?
- i. Av Jona kan vi lära oss att Gud har många olika sätt att få oss att till slut vilja göra Guds vilja. Jona kämpar emot så mycket han kan, men till slut så inser han att han är chanslös mot Gud och böjer sig inför Guds vilja.
 - ii. Jag minns när jag själv blev kallad av Gud att bli en Jesu lärjunge. Jag var 18 år och upplevde hur Gud kallade mig till att gå till kyrkan för att bli andedöpt. Jag kämpade emot i två veckor och var till slut tvungen att ge upp eftersom jag insåg att jag inte kunde säga nej till Gud. Rent teoretiskt hade jag en fri vilja och kunde säga nej, men i praktiken fanns det egentligen inget annat val än att göra som Gud ville. Då var det ett jobbigt beslut, men idag är det mitt livs bästa beslut.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- 3.** ³*Han sade: "Jag ropade till HERREN i min nöd, och han svarade mig. Från dödsrikets buk ropade jag på hjälp, och du hörde min röst.*
- a.** Jona visste att Gud hade hört hans bön trots att han fortfarande befann sig i fiskens mage. Även om Jonas situation är lika eländig som förut så vet han nu att hans liv snart kommer att förändras. Gud kan ge oss en inre frid trots storm runtomkring.
- b.** När vårt liv är som mest bedrövligt så kan det vara till oerhört stor välsignelse att få bekräftat från Gud att han har sett min situation och kommer att rädda mig. Även om räddningen inte kommer ögonblickligen så är det oerhört befriande och hoppfullt att få leva i tro på att situationen snart blir bättre. Då kan man till och med tacka Gud trots att man är inuti en fisks mage.

Christian Mólks Bibelkommentarer

4. ***⁴Du kastade mig i djupet, mitt i havet, och strömmar omslöt mig, alla dina brottsjöar och vågor svepte över mig.***
- a. Jona inser att det egentligen inte var sjömännen som kastade honom i havet, det var Gud. Även om Jona försökte fly från Gud så gick det inte.
- b. Jona får med egna ögon uppleva Psalm 139:
- i. *⁷Vart skall jag gå för din Ande, vart skall jag fly för ditt ansikte? ⁸Om jag far upp till himlen, är du där, bäddar jag åt mig i dödsriket, är du där. ⁹Tar jag morgonrodnadens vingar, gör jag mig en boning ytterst i havet, ¹⁰skall också där din hand leda mig och din högra hand fatta mig. ¹¹Om jag säger: "Må mörker falla över mig och ljuset bli natt omkring mig", ¹²så är inte mörkret mörkt för dig, natten skall lysa som dagen och mörkret vara som ljuset." (Ps 139:7–12)*
5. ***⁵Jag tänkte: Jag har drivits bort från dina ögon. Men jag skall åter få skåda ditt heliga tempel.***
- a. Jona citerar flera Bibelversar från Psaltaren när han ber (Ps 18:7, Ps 42:8, Ps 31:22). Detta visar oss två saker:

Christian Mólks Bibelkommentarer

- i. Psaltaren är en alldeles utmärkt bönebok! Ibland kan det vara svårt att formulera sina böner och det är då inte fel att ta hjälp av Psaltaren, den innehåller ett oerhört stort register av känslor, situationer och omständigheter som vi alla kan känna igen oss i.
 - ii. Jona var väl insatt i Guds ord. När han hade det som svårast så var det i Bibeln han fann sin tröst. Även om man inte alltid känner en hunger efter Guds ord så kommer man definitivt tjäna på att läsa och studera Bibeln regelbundet.
- b.** Jonas största bekymmer är inte hans bedrövliga omständigheter, utan att han har kommit bort från Gud.

6. Frälsningen är hos HERREN!

- a.** Jona bekänner att frälsningen är hos Herren Gud! Men detta gör Jona trots att han befinner sig i en bedrövlig situation, inuti en fisks mage. Jona visste att hans liv inte skulle sluta där, utan Gud skulle rädda honom.
- i.** På samma sätt kan vi bekänna att frälsningen finns hos Herren Jesus, trots att vår situation kanske inte är den mest perfekta. Även om livet är svårt

Christian Mólks Bibelkommentarer

och bedrövlígt så vet vi att Gud kommer att rädda oss.

7. ¹¹Och HERREN talade till fisken och den kastade upp Jona på torra land.

- a.** Det är lite komiskt att när Gud talar till fisken så gör fisken omedelbart exakt så som Gud vill, i motsats till när Gud talade till profeten Jona, som gjorde exakt tvärtom vad Gud ville.
 - i. Gud har kontroll och makt över hela både hav och land, människor och djur. Men det är bara människor som medvetet motsätter sig Guds vilja.
- b.** Den profetiska boken Jona har framförallt två syften; dels att (1) visa Israel och omvärlden Guds kärlek och omsorg om hela sin skapelse, men också att (2) visa på relationen och samspelet mellan Gud och en person som har fått ett uppdrag av Gud.

Christian Mólks Bibelkommentarer

Jona 3

(3:1-10) – Jona i Nineve

¹HERRENS ord kom för andra gången till Jona. Han sade: ²”Stig upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika för den det budskap jag ger dig.” ³Då steg Jona upp och begav sig till Nineve enligt HERRENS ord. Men Nineve var en stor stad inför Gud, tre dagsresor lång. ⁴Och Jona gick en dagsresa in i staden och predikade och sade: ”Om fyrtio dagar skall Nineve bli ödelagt.” ⁵Och folket i Nineve trodde Gud och lyste ut en fasta och klädde sig i säcktyg, från den störste till den minste av dem. ⁶När budskapet nådde kungen i Nineve, reste han sig från sin tron och lade av sin mantel och klädde sig i säcktyg och satte sig i aska. ⁷Sedan utropade och förkunnade man i Nineve enligt kungens och hans stormäns befallning: ”Ingen människa får smaka något, inte heller något djur, vare sig av nötboskapen eller av småboskapen. De får inte föras i bet eller vattnas. ⁸Både människor och djur skall klä sig i säcktyg. Må var och en ropa till Gud av all kraft och vända om från sin onda väg och från den orätt han gör. ⁹Vem vet, kanske vänder Gud då om och ångrar sig och vänder sig från sin vredes glöd, så att vi inte förgås.” ¹⁰När Gud såg vad de gjorde, att de vände om från sin onda väg, ångrade han det onda som han hade hotat att göra mot dem, och han gjorde det inte.

Christian Mólks Bibelkommentarer

1. ¹*HERRENS ord kom för andra gången till Jona. Han sade:
²”Stig upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika för den det budskap jag ger dig.”*

- a. Inledningen av tredje kapitlet är nästan identiskt med inledningen av första kapitlet. På så sätt förstår vi att Jona är tillbaka där allt började och erbjuds en nystart.
- b. Trots att Jona gjorde allt i sin makt för att motsätta sig Guds kallelse, så får alltså han omedelbart en ny chans så fort han har omvänt sig. Gud är barmhärtig och nådig!
 - i. När Gud beskriver sig själv med egna ord, så beskriver han sig själv så här:

1. *“^{6b}”HERREN! HERREN! – en Gud, barmhärtig och nådig, sen till vrede och stor i nåd och sanning, ⁷som bevarar nåd mot tusenden och förlåter överträdelse, synd och skuld, men som inte låter någon bli ostraffad utan låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen och barnbarnen, ja, tredje och fjärde släktledet.”” (2 Mos 34:6–7)*

Christian Mólks Bibelkommentarer

2. Denna Guds självbeskrivning återkommer inte mindre än 7 gånger i Gamla testamentet (4 Mos 14:18, Neh 9:17, Ps 86:15, 103:8, 145:8, Joel 2:13, Jona 4:2), framförallt sammanfattningen: "Herren är barmhärtig och nådig, sen till vrede och stor i nåd."
 - ii. Vi människor är inte alls lika "barmhärtiga och nådiga" som Gud är, men vi borde lära oss av Gud och efterlikna honom.
- c. Skillnaden mellan första och andra kallelsen är att Gud i första kallelsen berättade mer exakt vad Jona skulle säga till assyrierna i Nineve, medan han denna gång enbart säger åt Jona att predika "det budskap jag ger dig".
 - i. Oftast tycker vi det är jobbigt när Gud bara ger oss minimalt med information, men Gud gör så i omtanke om oss. När Jona fick veta vad han skulle säga till Nineve så flydde han, så vi ser vad för mycket information kan leda till. Ibland är det bättre för oss om vi får veta så lite som möjligt eftersom vi då måste lita mer på Gud, samtidigt som vi inte riskerar bli så rädda för uppdraget att vi flyr.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- ii. Om du får en kallelse av Gud, gör då det som Gud kallar dig till så kommer du att få mer instruktioner allteftersom.

2. ³Då steg Jona upp och begav sig till Nineve enligt HERRENS ord. Men Nineve var en stor stad inför Gud, tre dagsresor lång.

- a. I första halvan av berättelsen flydde Jona från Guds kallelse och hamnade tre långa dagar inuti fisken, nu när han istället följer Guds kallelse hamnar han inuti den tre dagar långa staden Nineve.
 - i. Det var potentiellt minst lika livsfarligt för israeliten Jona att bege sig in i hjärtat av fiendefolket assyriernas huvudstad Nineve, som det var att befinna sig inuti magen på en fisk.
- b. Jona har nu lärt sig att det är meningslöst att motsätta sig Guds kallelse, Gud får ändå som han vill till slut.
 - i. Dock, istället för att bara skriva ”då begav sig Jona till Nineve”, hintar uttrycket ”då steg Jona upp och begav sig” att han ändock lyder Gud motvilligt, likt en trött gubbe som motvilligt reser sig långsamt och omständigt upp ur soffan för att hämta något som hans gumma ber honom om.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- c. Nineve hade, enligt Jona 4:11, 120 000 invånare och var utan tvekan en väldigt stor stad med dåtidens mått.
 - i. Förmodligen räknar Jona in Nineves alla omkringliggande samhällen och förorter i uttrycket "tre dagsresor lång".

- d. När man på Jonas tid gjorde ett officiellt statsbesök hos en kung eller i en huvudstad så var det enligt Mellanösterns regler om gästfrihet normalt att ett sådant besök delades upp i tre dagar; den första dagen för ankomst, den andra dagen för ärendet, och den tredje för att återvända. Eventuellt kan man tolka uttrycket "tre dagsresor lång" att staden Nineve tog emot Jona som ett officiellt besök och lät honom tala inför kungen.
 - i. Dock är det inte speciellt troligt att det är denna sed som åsyftas, utan snarare stadens storlek, eftersom det står att Jona "gick en dagsresa in i staden".

Christian Mólks Bibelkommentarer

3. *”Om fyrtio dagar skall Nineve bli ödelagt.”*

- a. Det hebreiska ord som vi översätter till ”ödelagt”, är samma ord som beskriver vad som hände Sodom och Gomorra (1 Mose 19:25).
- b. Guds utgångspunkt är att han är ”sen till vrede och stor i nåd”, dvs. att han drar sig i det längsta innan han verkställer en dom, och om man omvänder sig så förlåter han direkt. Detta beror dels på att Gud är barmhärtig och nådig, men också på grund av att han älskar oss och inte vill straffa oss.
 - i. När Gud ger en dom, exempelvis som den han ger till Nineve, så finns det alltid en chans till omvändelse.

4. ⁵*Och folket i Nineve trodde Gud och lyste ut en fasta och klädde sig i säcktyg, från den störste till den minste av dem.*

- a. Genom att försaka mat och klä sig i enkla och fattiga kläder visar folket i Nineve att de verkligen ångrar sin synd och ber Gud om förlåtelse (Dan 9:3).

Christian Mólks Bibelkommentarer

- i. Äkta omvändelse är alltid helhjärtad och den som omvänder sig är redo att ge upp allt för att komma till rätta med Gud.
 - ii. Att bara säga att man omvänder sig utan att vara beredd att ändra radikalt på sitt liv är inte en äkta omvändelse.
- b.** Det står aldrig uttryckligen i texten att folket i Nineve omvände sig, men deras handlingar visar att de verkligen gjorde det.
- i. Att bara säga att man omvänder sig är bara tomma ord så länge som ens ord inte dessutom leder till handling och att man omvänder sig även i praktiken.
- c.** Folkets omvändelse började med att de ”trodde Gud”. Bara för att man slutar synda och göra fel behöver inte nödvändigtvis betyda att man omvänder sig.
- i. En alkoholist som slutar dricka alkohol blir inte frälst bara för att han slutat med sina problem, han blir frälst först när han vänder sig till Gud och tror på honom.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- d.** Den här omvändelsen hade aldrig inträffat om inte Jona hade predikat Guds ord för folket.
 - i. En äkta väckelse startar alltid med att människor får höra Guds ord, inser sin synd och omvänder sig.
 - 1. En s.k. "väckelse" som har sin grund i ett jippo eller som enbart lockar med mirakler utan att dessutom predika Guds ord, kan dra till sig mycket folk, men kommer aldrig att leda till äkta omvändelse.

- e.** Vad gjorde Jona till en så duktig "väckelsepredikant" eller "domedagsprofet"? Kanske fanns det människor i Nineve som till en början inte ville lyssna på Jona eftersom han själv hade syndat, men det misslyckandet gjorde bara Jonas budskap ännu starkare eftersom han visste vad han pratade om. Han hade själv omvänt sig och visste vad det innebar.
 - i. Ofta är det de människor som har misslyckats i livet som Gud kan använda allra mest. När Gud får upprätta och förlåta en människa som syndat och misslyckats, då blir den personen en levande reklampelare för Guds nåd.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- f.** Nineve klarade sig undan Guds dom denna gång, men förstördes dock 150 år senare, år 612 f.Kr., av kaldéerna och mederna (Sef 2:13–15).
- i. Efter Nineves totala ödeläggelse så glömdes staden bort och hittades först av arkeologer på 1840-talet strax utanför Mosul i dagens Irak.
1. Att staden glömdes bort stämmer väl överens med Nahums profetia: *”Detta har Herren bestämt om dig: ingen skall föra ditt namn vidare.”* (Nah 1:14, Bibel 2000).
 2. En kuriosita-detalj är att många forskare och vetenskapsmän på 1800-talet var mycket skeptiska till att Bibelns tillförlitlighet eftersom inga arkeologer hade hittat några som helst utombibliska bevis för att kung Sargon, som nämns i Jesaja 20:1, någonsin hade existerat. Men under de arkeologiska utgrävningarna, ledda av fransmannen Paul-Émile Botta, av Nineve hittade man inte bara inskriptioner med kung Sargons namn utan även en beskrivning av assyriernas erövring av Samaria (2 Kung 17:5-6).
 - a. Den troende litar på att Bibeln stämmer, även när

Christian Mólks Bibelkommentarer

det inte finns några bevis, men den otroende kommer alltid att hitta påstådda "fel" i Bibeln. Ända tills forskarna hittar bevis som visar att Bibeln trots allt stämde.

- ii. Enligt (av mig) obekräftade uppgifter finns det arkeologer som menar sig ha hittat bevis för två kortare perioder av monoteism i Nineve ungefär samtida med profeten Jona (700-talet före Kristus).

5. ⁸Både människor och djur skall klä sig i säcktyg.

- a.** Att även djuren blev klädda i säcktyg följer mönstret i Jona bok att Gud är hela jordens Gud, inte bara Israels. Gud är alla människors Gud, inte bara israeliterna utan även assyrierna. Gud är inte bara Gud i Israel utan har även makt över havet och stormarna, över fiskarna i havet och över djuren i Nineve. Gud är hela universums Gud och bryr sig till och med om djuren.

Christian Mólks Bibelkommentarer

6. *Må var och en ropa till Gud av all kraft och vända om från sin onda väg och från den orätt han gör.*

- a.** Detta är hjärtat i vad omvändelse innebär, att man vänder om från sin onda väg och ropar av all kraft till Gud.

- b.** Utifrån Jona bok kan omvändelse beskrivas så här:
 - i. Tro på Gud (vers 5a)

 - ii. Visa din ånger (vers 5b)

 - iii. Ropa till Gud av all din kraft (vers 8a)

 - iv. Sluta göra det onda (vers 8b)

 - v. Hoppas på att Gud förlåter dig (vers 9)

Christian Mølks Bibelkommentarer

7. ¹⁰När Gud såg vad de gjorde, att de vände om från sin onda väg, ångrade han det onda som han hade hotat att göra mot dem, och han gjorde det inte.

- a. När vi människor skall döma en mördare, så kommer han att få sitt straff även om han ångrar sig. När Gud såg hur Nineve ångrade sig så avstod han från det straff som de i rättvisans namn borde ha fått för de synder de gjort. Det är tur för oss människor att Gud ger oss *nåd* istället för *rättvisa* när vi omvänder oss.
 - i. Det är viktigt att komma ihåg att Gud inte straffar den som har omvänt sig. Vi ska inte anklaga oss själva i onödan och må dåligt över något som Gud har förlåtit.
 - 1. Däremot kan Gud låta oss gå igenom en period av omdaning i samband med vår omvändelse. Men detta är inte som ett straff utan som ett sätt för Gud att göra en nystart i våra liv och vänja oss av med de synder vi gjort och istället ge oss någonting nytt i livet.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- b.** När Gud ger en dom så är den domen alltid ett erbjudande om nåd, ifall man omvänder sig. Genom profeten Jeremia säger Gud:
 - i. *“⁷Ena gången talar jag om ett hednafolk och ett rike att jag vill rycka upp, bryta ner och förgöra det. ⁸Men om det hednafolk som jag har talat om vänder om från sin ondska, ångrar jag det onda som jag hade tänkt göra mot det.” (Jer 18:7–8)*

Christian Mólks Bibelkommentarer

Jona 4

(4:1-11) – Jonas otålighet och Herrens svar

¹Men Jona tog mycket illa vid sig, och han blev arg. ²Och han bad till HERREN och sade: "HERRE, var det inte det jag sade, medan jag ännu var i mitt land! Därför ville jag förekomma det genom att fly till Tarsis. Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, långmodig och stor i nåd och sådan att du ångrar det onda. ³Tag nu mitt liv HERRE, för jag vill hellre vara död än leva." ⁴Men HERREN sade: "Har du rätt att bli arg?" ⁵Jona gick ut ur staden och satte sig öster om den. Där gjorde han sig en hydda och satt i skuggan under den för att se hur det skulle gå med staden. ⁶Och HERREN Gud lät en ricinbuske skjuta upp över Jona, för att den skulle ge skugga åt hans huvud och befria honom från hans missmod. Jona var mycket glad över ricinbusken. ⁷Men dagen därpå, när morgonrodnaden gick upp, sände Gud maskar som angrep ricinbusken, så att den torkade bort. ⁸När sedan solen hade gått upp, sände Gud en brännande östanvind, och solen gassade på Jonas huvud så att han blev helt utmattad. Då önskade han sig döden och sade: "Jag vill hellre dö än leva." ⁹Men Gud sade till Jona: "Har du rätt att vara arg för ricinbuskens skull?" Han svarade: "Ja, jag har rätt att vara arg, ända till döds." ¹⁰Då sade HERREN: "Du ömmar för ricinbusken som du inte har haft någon möda med och inte har dragit upp och som kom till på en natt och förgicks efter en natt. ¹¹Och jag skulle inte ömma för Nineve, den stora staden, där det finns mer än 120 000 människor som inte kan skilja mellan höger och vänster, dessutom en mängd djur!"

Christian Mólks Bibelkommentarer

1. ¹Men Jona tog mycket illa vid sig, och han blev arg.

- a. I samma sekund som Gud slutar vara arg på Nineve blir istället Jona arg på Gud.
- b. Jona är här en mycket stark kontrast till hur Gud beskrivs genomgående i hela Gamla testamentet: ”barmhärtig och nådig, sen till vrede och stor i nåd” (2 Mos 34:6–7, 4 Mos 14:18, Neh 9:17, Ps 86:15, 103:8, 145:8, Joel 2:13).
 - i. En av poängerna med Jona bok är att försöka lära Guds folk att inte bara tro på en barmhärtig Gud utan att även vara ett barmhärtigt folk.
- c. Normalt sett brukar en predikant bli glad när hans budskap når fram, men Jona blir tvärtom arg. Jona vill inte att assyrierna ska omvända sig. Jona vill att Israel ska behålla sin särställning som Guds folk.
 - i. Men bara för att Gud har en speciell relation till Israel betyder ju inte det att Gud inte kan ha en speciell relation även till assyrierna. Gud älskar alla människor och är hela jordens Gud, inte bara Israels.

Christian Mølks Bibelkommentarer

2. ²Och han bad till HERREN och sade: "HERRE, var det inte det jag sade, medan jag ännu var i mitt land! Därför ville jag förekomma det genom att fly till Tarsis. Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, långmodig och stor i nåd och sådan att du ångrar det onda.

- a.** Det är nog mer vanligt att man inte vågar vittna om sin tro för att man är rädd att de man vittnar för *inte* kommer att lyssna, men Jona är tvärtom rädd för att hans åhörare *kommer* att lyssna.
- b.** Anledningen till att Jona blev så arg är för att Gud förlät assyrierna när de omvände sig. Man får nästan känslan av att Jona hatade assyrierna och önskade dem inget annat än Guds dom. Jona visste redan från första början att om han predikade Guds budskap till Nineve så skulle de omvända sig och Gud förlåta dem, det var ju därför han flydde till Tarsis för att undvika detta scenario.
- c.** Jona visste att Gud är en barmhärtig och nådig Gud, men han ville inte att Israels fiender assyrierna skulle få veta det. För Israels del hade det varit bättre om Israels Gud var arg på Nineve och förstörde staden för då kunde Israel vinna över dem i krig.

Christian Mólks Bibelkommentarer

3. ³Tag nu mitt liv HERRE, för jag vill hellre vara död än leva.

- a. Jona hade själv upplevt Guds barmhärtighet när Jona inuti fiskens mage omvände sig och Gud räddade honom från en säker död. Men nu när assyrierna omvänder sig och räddas från en säker död så kan inte Jona unna dem Guds barmhärtighet och blir så arg att han hellre vill dö än leva.

- b. Det framgår övertydligt att Jonas reaktion på Guds barmhärtighet är helt uppenbart fel och alla som vid läsning av Jona bok känner igen sig i Jonas reaktion bör därmed ta till sig budskapet på ett personligt sätt och försöka se på andra människor med Guds kärleksfulla ögon.
 - i. Om någon har begått värsta tänkbara brott mot dig så är det naturligt att du känner ett hat mot denna människa. Utmaningen till alla människor som läser Jona bok är att erbjuda alla människor full nåd på samma sätt som Gud gör, till och med de människor som har behandlat dig fruktansvärt illa.

Christian Mólks Bibelkommentarer

4. ⁴*Men HERREN sade: "Har du rätt att bli arg?"*

- a. Gud fullständigt ignorerar Jonas önskan om att få dö och svarar inte ens på den bönen.
 - i. Som tur är så svarar inte Gud på alla våra böner utan ger oss det vi behöver när vi behöver det.
- b. Gud är okej med att vi berättar även våra felaktiga känslor för honom. Gud är till och med okej med att vi är arga på honom.

5. ⁵*Jona gick ut ur staden och satte sig öster om den. Där gjorde han sig en hydda och satt i skuggan under den för att se hur det skulle gå med staden. ⁶Och HERREN Gud lät en ricinbuske skjuta upp över Jona, för att den skulle ge skugga åt hans huvud och befria honom från hans missmod. Jona var mycket glad över ricinbusken.*

- a. Jona svarar inte på Guds retoriska fråga utan lämnar bara argt staden Nineve och bygger sig en hydda.
- b. Återigen ser vi hur inkonsekvent Jona är när han blir "mycket glad" när Gud är god mot honom men vägrar bli annat än arg när Gud är god mot assyrierna.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- c. Ett utav huvudbudskapen i Jona bok är att Gud är hela världens Gud, inte bara Israels. Detta visar Gud genom att sända en storm, låta en fisk svälja Jona, benåda Nineve och nu genom att låta en ricinbuske mirakulöst växa upp precis bredvid Jona. Gud är alltså inte bara Israels Gud utan även havets, djurens, hedningarnas och till och med växternas Gud!

6. ⁷Men dagen därpå, när morgonrodnaden gick upp, sände Gud maskar som angrep ricinbusken, så att den torkade bort. ⁸När sedan solen hade gått upp, sände Gud en brännande östanvind, och solen gassade på Jonas huvud så att han blev helt utmattad. Då önskade han sig döden och sade: "Jag vill hellre dö än leva."

- a. Ordet för "arg" är samma som "het" på hebreiska. Förut fick Gud känna på Jonas arga hetta, men nu får istället Jona känna på Guds "hetta".
- b. Jona gjorde som så många andra arga personer gör; han gav upp, han drog sig undan från andra människor och han blev en åskådare med starka åsikter.

Christian Mólks Bibelkommentarer

7. ⁹Men Gud sade till Jona: "Har du rätt att vara arg för ricinbuskens skull?" Han svarade: "Ja, jag har rätt att vara arg, ända till döds."

- a. Detta är Jonas sista ord i Jona bok, men som tur är så är det inte han som får sista ordet. Även om vi människor vägrar att bättra oss, så kan vi vara trygga i att Gud ändå har makt att få sin vilja igenom.

8. ¹⁰Då sade HERREN: "Du ömmar för ricinbusken som du inte har haft någon möda med och inte har dragit upp och som kom till på en natt och förgicks efter en natt. ¹¹Och jag skulle inte ömma för Nineve, den stora staden, där det finns mer än 120 000 människor som inte kan skilja mellan höger och vänster, dessutom en mängd djur!"

- a. Jona var en profet med goda kunskaper i Guds ord, men hela Jona bok visar oss tydligt att han ändå inte kände Gud så väl som han kanske själv trodde.
 - i. I 2 Kung 14:25 ser vi att Jona var en "hovprofet" som profeterade välsignelse och framgång över Israel när de besegrade sina fiender och erövrade nya landområden. Nu ser vi dock att det är ännu viktigare att visa Guds kärlek och barmhärtighet

Christian Mólks Bibelkommentarer

mot andra människor än att svinga sin
Bibelkunskap och sina andliga gåvor som ett svärd.

- b.** Lyckades Jona till slut förstå att Gud älskar även våra fiender? Vi får aldrig veta det eftersom Jonaboken egentligen handlar om oss som läser. Nu när vi har kommit till slutet av berättelsen måste vi själva svara på den frågan. Älskar du dina fiender?
- i. *“⁴⁴Älska era ovänner och be för dem som förföljer er. ⁴⁵Då är ni er himmelske Faders barn. Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.”* (Matt 5:44–45)
- ii. *“³⁴Då började Petrus tala: ”Nu förstår jag verkligen att Gud inte gör skillnad på människor, ³⁵utan tar emot den som fruktar honom och gör det som är rätt, vilket folk han än tillhör.”* (Apg 10:34–35)

Christian Mólks Bibelkommentarer

Jona, version 1.0

Copyright 2014 - Christian Mólk - All Rights Reserved.

All Bibeltext kommer från Svenska Folkbibeln om inte annat anges.

Ladda hem fler Bibelkommentarer: www.christianmolk.se